

Duygu Gündes

Çeviri Şiirler

BLAKE, BUKOWSKI, COHEN, DICKINSON, ELIOT
MILTON, NERUDA, SANDBURG, SAPPHO, SNYDER
WOLFE, VOZNESENSKI, YEATS

Çeviriler
Şiir

UPAS Yayın

-6-

“Çeviri Şiirler”
Duygu Gündeş

Eylül 2018
upas.evvel.org

Yayına Hazırlayan
Zafer Yalçınpınar

E-posta
upasnesriyat@gmail.com

Duygu Gündes (1976, Ankara)

1994'te Kadıköy Anadolu Lisesi'nden, 1996'da İstanbul Üniversitesi Turizm Otelcilik Meslek Yüksek Okulu'dan mezun oldu. 2005 ile 2007 yılları arasında Kanada'da yer alan Güney Alberta İngilizce Dil Vakıfları'nın "Amerikan Edebiyatı ve Yaratıcı Yazarlık" bölümünde eğitimini sürdürdü. Şiir çevirileri birçok edebiyat dergisinde (Kaçak Yayın, Yeni Harman, Koridor, Patika vb.) yayımlanan Duygu Gündes'in "*Psikopat*, Keith Ablow" (Pegasus Yayınları, 2008) ile "*Du-man Hırsızı*, Shana Abe" (Erko Yayıncılık, 2007) adında iki roman çevirisi bulunmaktadır. İstanbul-Kadıköy'de yaşamaktadır.

“Kitapta yer alan tüm şiirler İngilizce’den Türkçe’ye
Duygu Gündes tarafından gerçekleştirilen çevirilerdir.”

Çeviri Şiirler

İlahi Bir Tasvir (William Blake)
Çimenliğin Yoktur Yapacak Fazla İşi (Emily Dickinson)
Çimen (Carl Sandburg)
Sonnet XXV (Pablo Neruda)
Yaşlandığın Zaman (William Butler Yeats)
Sonnet VII (John Milton)
Sonbahar (Humbert Wolfe)
İki Sevgili (George Eliot)
Sevgiliye Övgü (Sappho)
Şiir (Leonard Cohen)
Yazmamın Nedeni (Leonard Cohen)
Marita (Leonard Cohen)
Beni Sevmek Zorunda Değilsin (Leonard Cohen)
Sebeup ve Sonuç (Charles Bukowski)
Bir Numara (Richard Snyder)
Kaypak Ruhlar (Andrei Voznesenski)
Otoportre (Andrei Voznesenski)
Parabolik Balad (Andrei Voznesenski)
Dostumun Işığı (Andrei Voznesenski)
Tacizler ve Ödüller (Andrei Voznesenski)
Balık Kavağa Çıkınca (Andrei Voznesenski)

William Blake

İlahi Bir Tasvir

Zalimlik bir insanın kalbine sahiptir,
Ve Kıskançlık bir insan suretine;
Terör mükemmel bir insan şeklindedir
Ve ketumluk insan giysileri içindedir.

İnsanların giysileri sahte demirdendir,
İnsanların şekli alevler içinde bir kazan,
İnsanların sureti mühürlü bir ocaktır.
İnsanların kalbi ise oluşudur aç vücudun.

Emily Elizabeth Dickinson

Çimenliğin Yoktur Yapacak Fazla İşi

Çimenliğin yoktur yapacak fazla işi
Bir alan dolusu bu basit yeşilliğin
Ancak kelebekler dolaşır üzerlerinde
Ve arılar eğlenir kendilerince.

Ve bütün gün karışır melodiler birbirlerine
Ve esen rüzgâr beraberinde getirir,
Ve taşır güneş ışığını kupağında
Ve selam verir tüm etrafındakilere

Ve dizer yan yana çiy damlacıklarını,
tüm gece, birer inci gibi
Ve bunu o kadar iyi yapar ki
Bir düşes bile çoğu zaman
Beğenebilir bu eşsiz güzelliği

Ve o öldüğünde bile -giderken
Tüm Kutsal saygınlığıyla beraber
Serilir yere, mütevazı otların yanına
Ya da can verir Hint sümbülleri gibi

Ve sonra, yaşarken hükümdarın ambarında
Ve düşlerken geçip giden o güzel günleri
Çimenliğin yoktur yapacak fazla işi
Der ki saman olsaydım keşke-

Carl Sandburg

Çimen

Yığın bedenleri üst üste Austerlitz and Waterloo'da.
Derinlere gömün onları ve bırakın işimi yapayım-
Çimenim ben; örterim hepsinin üzerini.

Ve yığın onları yükseklerle Gettysburg'da
Ve yığın onları yükseklerle Ypres ve Verdun'da.
Derinlere gömün onları ve bırakın işimi yapayım-
İki yıl, on yıl ve yolcular sorar kondüktöre:

Burası neresi?
Neredeyiz biz?

Çimenim ben.
bırakın işimi yapayım.

Pablo Neruda

Sonnet XXV

Seni sevmeden önce, aşkım, bana ait değildi hiçbir şey:
Sallanarak geçerdim sokaklardan, nesnelere arasından:
Hiçbir şeyin yoktu önemi ya da bir ismi
Dünya hacadan ibaretti, bekliyordu.

Küllerle dolu odalar bilirdim,
Ayın yaşadığı tüneller,
Kaba saba depolar homurdanırdı 'kaybol',
Sorular dururdu kumların içinde.

Her şey boştu, ölü, suskun
Terk edilmiş ve çürümüş:
İnanılamayacak kadar yabancı, hepsi

Başkasına aittiler –kimseye:
Senin güzelliğinin ve yoksunluğun
Doldurana kadar güzü birçok armağanla.

*İspanyolca'dan İngilizce'ye
Stephen Tapscott tarafından çevrilmiştir.*

William Butler Yeats

Yaşlandığın Zaman

Yaşlanmışsın, ağarlaşmış saçların ve uyku dolusun,
İkide bir başın öne düşüyor ateşin yanında,
almışsın eline kitabı,
Yavaşça okuyor ve yumuşak bakışlarının hayalini kuruyorsun
Daha önce gözlerinin taşıdığı o derin gölgelerin;

Kaç tanesi aşık oldu zarif memnuniyet anlarına,
Ve kaç tanesi aşık oldu güzelliğine,
gerçek veya sahte bir sevgiyle;
Ama bir tek o adam aşık oldu içinde taşıdığın gezici ruha,
Ve aşık oldu değişken yüz ifadenin kederli yüküne.

Ve öne doğru eğildin korlaşmış çubukların yanına
Biraz mutsuz, söylendin durdun kendi kendine
aşkın nasıl kaçıp gittiğine
Ve adım adım tırmandığına dağlardan da yukarıya
Ve onun yüzünü sakladığına,
bir yıldızlar kalabalığının ortasına

John Milton

Sonnet VII

Ne kadar çabuk geçer Őu zaman,
gençliğimizi çalan kurnaz bir hırsız,
Yirmi üç yılını kanatlarına
yükleyip gidiveren!
TelaŐla geçen günlerim hızla uçar
havada,
Ama baharımın bu son zamanlarında
açamıyor halen çiçekler, tomurcuklar
Belki de görünüşümle
aldatıyorum gerçeđi
Oysa ergin erkeklik çağları
ne kadar da yaklaşmış yanıma;
Yine de olgunluk emareleri
gelmiyor içimden çoğu zaman,
Bulunduđu zamandan memnun
bazı ruhların sahip olduğu...
Az veya çok ya da hızlı veya
yavaş olsun, yine de,
Hesabı yapılacak her şeyin
en katı şekilde, hatta
Vasat veya yüksek konumda
olmaları farksız, tüm insanların
Zamanın gösterdiği yere doğru
ve buyruđuyla Cennetin.
Hepsi kullanılacak, bir onurumun
kalmış olmasına bağlı,
Yüce Tanrı izlerken sanki beni...

Humbert Wolfe

Sonbahar(Çekilme)

Gel! perdeleri kapatalım birlikte,
ateşi besle ve otur yanıma.
kıvrılalım beraber alevlerin yanı başına,
ve onun arkadaşlığını paylaşalım.

Dinle! artıyor rüzgâr,
ve hava vahşileşiyor uçuşan yapraklarla,
ne yaz akşamları yaşadık beraber;
şimdiyse öncesindeyiz Ekim'in.

Yüce kayın ağaçları eğiliyorlar öne
ve soyunuyorlar üzerlerini
tıpkı dalgıçlar gibi. Bizim için
ateşe geri dönmemiz daha iyi olacak
ve denize yummamız zihinlerimizi,

Gençliğin gemilerinin koşturduğu yere
rüzgârın ucuna tutunmuş
dolu yelkenlerin önündeki tüm maceralarıyla birlikte
ve geride sadece yaşlılığı bırakarak.

Aşk ve gençlik ve denizkuşları
fırtınalı havada buluşurlar
ve parlak bir ışıldamasıyla gülüşlerin
kenetlenirler beraber karanlığın içine

Gel! perdeleri kapatalım birlikte
ve diğer şeyler hakkında konuşalım;
ve hemen sessizleşecek hepsi;
aşk, gençlik ve kanat sesleri.

George Eliot

İki Sevgili

İki sevgili yosun tutmuş bir pınarın yanında:
Birbirlerine dayanmışlar yumuşak yanaklarını,
Karışmış saçları, koyu ile açık renk birbirine,
Ve duymuşlar ardıç kuşlarının o cilveli şarkılarını.
Ah, işte tomurcuklanma zamanı!
Ah, işte aşkın neşe dolu baharı!

O büyük, süslü kapıdan geçerek evlendiler,
Çaınlardan yükseldi mutlu ilahiler.
Serindi hava, bir kuşun çarpan kanatları gibi,
Beyaz taç yaprakları, uyumaktaydılar yolun üzerinde
Ah, gelinin gözleri ne kadar da saf!
Ah, gururun gözleri ne kadar hassas!

Bir beşiğin üzerine eğilmiş iki surat;
Başında duran, birbirlerine kenetlenmiş iki el,
Sallarken beşiği, hafifçe sıkar biri, diğeriinkini,
Seyrederler bu yeni hayatı, hediyesi olan aşklarının
Ah, o kutsal saat!
Ah, o gizli güç!

Akşam ateşin yanında, oturur, anne ve baba;
Alevlerin kızıl rengi düşer dizlerinin üzerine
Yansır aynı renk, yavaşça kalkan tüm başlara
Bunlar benzer leylak sapının üzerinde biten
genç tomurcuklara

Ah, bu hayatın gösterdiği sabır,
Ah, bu müşfik ihtilaf!

Çift halen oturuyordur eski yerlerinde,
Zamanla tüm kafalar ortadan kaybolup,
Tüm tanıdıklar bu yalnız çifti terk edip gitse de,
Alevlerin kızıl rengi hâlâ dizlerinin üzerinde
Ah, bu hızlı yolculuk!
Ah, bu unutulmuş hayatlar!

Zeminin üzerinde parladı kırmızı ateş;
Ve geniş bir boşluk koydu çiftin arasına,
Böylece taşıdılar sandalyelerini yan yana,
Solgun yanaklarını birleştirdiler ve dediler ki
'bir kez daha'

Ah, hatıralar!
Ah, kaybolup giden geçmiş!

Sappho

Sevgiliye Övgü (31. Bölüm)

Yoksa o olması
tanrılardan biri,
Oturan yanında tüm o
Gençliğiyle, sevinçli,
Bu arada görür ve duyar
Her şeyinle seni,
Uysalca konuşur ve güler
tatlılıkla

Bu ruhumu mahrum
bırakmıştı huzurundan,
Ve büyük bir kargaşa
yükseldi göğsümde,
Ona baktığımdaysa taşı
içimdeki büyük heyecan,
Alamadı nefes ve kayboldu
sesim birden;
Yanıyordu tüm gövdem;
o hoş alev kırmızısı,
Sardı birden, bedenimde
canlı kalmış her tarafı;
Bulanık gözlerimde asılı
kalmış bir karanlık;
Çınlarken kulaklarımda
o sahte mırıltılar.

Çiy ile ıslanmış nem
dondurdu kolumu, bacağı
Nazik korkularım karışırken
heyecandan titreyen kanıma;
Zayıf kalan kalbim unuttu
birden çarpmayı,
Bayıldım, düştüm ve söndü
Sonsuza dek ateşim.

*Ambrose Philips tarafından 17. yüzyılın sonunda
Yunanca'dan İngilizce'ye çevrilmiştir.*

Leonard Cohen

Œiir

Bir adam duymuŒtum
kelimeleri öyle güzel söylermiŒ ki
sadece isimlerini çaęırmakla
elde edermiŒ tüm kadınları

sessizlik, bir tümör gibi dudaklarımızda çiçek açarken
vücudunun yanında konuşmadan yatıyorsam
sebebi merdivenlerden çıkan bir adam sesi duymamdır
ve boğazını temizlemesini kapımızın önünde

Leonard Cohen

Yazmamın Nedeni

Yazmamın nedeni
senin kadar güzel
bir Şey yaratmaktır

seninle beraberken
kahraman olmak istiyorum
yedi yařındayken olmak istediğim
kahraman gibi
mükemmel bir adam
öldüren bir adam

Leonard Cohen

Marita

Marita
Lütfen bul beni
Bak neredeyse 30 oldum

Leonard Cohen

Beni Sevmek Zorunda Değilsin

Her zaman istediğim
tek kadın olsan da
beni sevmek zorunda değilsin
her gece seni izlemek için doğmuşum ben
ve seni seven birçok adamdan
biriyim sadece

Bir yemekte buluşuyoruz seninle
avuçlarını alıyorum ellerimin arasına
eski bir taksinin içinde
sonra uyanıyorum tek başıma
otelimde
ellerim yokluğunun üzerinde

Tüm bu şarkıları senin için yazdım ben
iki mum yaktım,
biri kırmızı, diğeri siyah
biri kadın, diğeri erkek
sandal ağacının dumanyla evlendirdim onları
senin için dua ettim
beni sevmen için dua ettim
beni sevmemen için dua ettim

Charles Bukowski

Sebep ve Sonuç

En iyiler ölür genelde, kendi elleriyle
Sadece uzaklaşabilmek için
Ve geride kalanlar
Asla tam olarak anlayamaz
Niye bir insanın isteyeceğini
Uzaklaşmayı
Kendilerinden

Richard Snyder

Bir Numara

En sevdiđiniz şair
Ayaklarını sürüyerek yürüyen
Banyo yapmaz, pistir
Yemek yemez, içki içer
Uyumaz, seviřir
Asla oy kullanmaz
Yabancı dil bilmez
Ve yine de
O her řeyi bilir
O, bir numaradır

Andrei Voznesenski

Kaypak Ruhlar

Sizden nefret ediyorum ve kaypak ruhlarınızdan, onlar ki her rejime göre şekilendirirler kendilerini.

Kaypak ruhlu adamlar , esneyerek sırtırlar size,
sonuna dek açarlar ağızlarını,
ve tıpkı bir ahtopot gibi, sıkıca sararlar dört bir tarafınızı.

Kaypak adam, al pudralarını sürer gizlice:
suratına bir fiske atsan, yapışıp kalır sanki elin üzerine.

Kaypak editör korkarak tutar elindeki seneryoyu,
yazar saplanıp kalmıştır metnin bir köşesinde.

Kaypaklığın kol gezdiği bir ofis vardı eskiden
“evet” lerin nazikçe “hayır” lara dönüştürüldüğü.
Acıyorum sana, seni kaypak sersem, bomboş geçmişin,
sanki tamamen silinmiş mazin.

Ne tutkuları silip yok ettiniz siz, ne büyük düşünceleri
ama ne mutlu, ne heyecanlıydınız yaparken bunları,
öyle değil mi?..

Tüm bu pisliklerin üzerinde yükselen,
namert bir adamsın sen
bir maça ası, şans getirmeyen...

*Kıtapta yer alan tüm Andrei Voznesenski şiirleri
Alec Vagapov tarafından Rusça'dan İngilizce'ye çevrilmiştir.*

Andrei Voznesenski

Otoportre

Traşsız ve cılız, köşeli bir suratla
Günlerdir yatağımın üzerinde
uzanıp durmakta.

Merdivenden aşağı demir gibi bir gölge sarkmakta,
dudakları devasa ve şişkin, saklı ve parlak.

“Selam size Rus şairleri, -sesi arzuyla çınlıyordu-
Size bir ustura mı versem, belki de bir tabanca?
Sizler dahi değil misiniz? Hafife alın tüm bu kaosu...
Büyük ihtimalle günah çıkarma dualarımızı
söylersiniz şimdi?”

Veya bir gazete alıp, bir sütunu kesip
duyduğunuz utancı örtebilir misiniz sigara sarar gibi?”

Ben yanındayken o neden sana sarılıyor?
Ne cüretle atkımı üzerinde deniyor?
Göz ucuyla sigaralarımı süzüyor... Heyhat!

Uzak dur benden, uzak dur
İmdat! İmdat!

Andrei Voznesenski

Parabolik Balad

Hayatım, parabol çizen bir roket
Uçuyor karanlıklara, –gezginler için doğmaz gökkuşuğu
burada.

Kızıl saçlı Gauguin, bir ressam, yaşamıştı,
Bohemdi ve tam bir esnaftı.
Louvre'a varmak için
Montmartre'in kulvarlarından
Dolanıp durdu
Sumatra'ya varana dek!

Vazgeçmeliydi para hırsından,
Alemin ahlaksızlığından, sevgilisinin dırdırından.
Ve bu adam alt etti yer çekimini,
Papazlar, içerken biralarını,
güleceklerdi onun "kibrine":
"Düz çizgi kısadır ama fazla basittir,
Bunun yerine insanlara gül bahçeleri gerekir."

Yine de O, göklerde süzölmeye devam etti, bir roket gibi
ceketini ve kulaklarını delip geçen rüzgârların içinden.
Durmadı Louvre'un kapısında,
o bir parabol sanki,
zemini delip geçti

Herkes gerçeğe kendi değişkeniyle ulaşır
ama bir solucan duvarı yıkar, insan parabol yapar.

Komşu evde bir kız yaşardı.
Karıştırdığımız kitaplar süresince birlikte düşünürdük.
Şeytani güçlere kanarak,
neden çekip gittim
şüphenin tam ortasında
Gürcü yıldızları!

Üzgünüm bu saçma parabolü yarattığım için,
Karanlıkta titreyen bu omuzlar benim,
o kıızı neden üzeyim?...
Karanlık evrende oluşturduğun halkalar,
ne çok dramlar taşıyor,
ve bir anten gibi dik ve elastik.

Süzülmekteyim ben
buraya inmek için çünkü
duyuyorum beni çağırın titrek, dünyevi sesini.

Bir parabolün içerisindeyken hiç de kolay değil!..
Tüm tahminleri, gelenekleri,
Sanat, Tarih, Aşk ve Zerafet'in öngörülerini silmek için
takip etmeyi parabolik patikaları olduğu gibi,
tercih ederim.

Sibirya'ya doğru çıkıyor, kısa bir ziyaret için.

Yine de bir parabol kadar uzun sürmez, değil mi?

Andrei Voznesenski

Dostumun Işığı

Bekliyorum dostumu. Kapım açık.
Yolunu bulabilsin diye basamakların korkulukları aydınlık.

Bekliyorum dostumu. Bunlar yavan ve çetin zamanlar.
Aydınlatan şey beklentidir hayatımızı.

Son hızla, sürüyor çevre yolunda,
aynı benim yaptığım gibi bana ihtiyacı olduğunda.

Vardığı anda fark edecek bu noktayı,
şimdiden ışıklandırıldı çam ağacı.

Bir köpek duruyor. Gözleri fosfor gibi parıldayan.
Dost musun? Pek de keyifli görünmüyorsun...

Farları uzaklaştırıyor karanlığı girişteki yoldan.
Varmak üzere dostum buraya her an.

Akşam dokuz gibi geleceğini söylemişti.
Herkesin izleme saatinde televizyondaki gösterileri .

Eğer kin uğrayacak olursa habersiz, uzaklaştıracağım hepsini,
Etrafta bekliyor olacağım seni.

Ama yok Herman görünürde, aylar yıllar geçti,
Tüm doğa ışıktan mahrum kaldı.

Dostumu cennet veya cehennemde sağ olarak göreceğim.
Tüm hayatım boyunca onun gelmesini bekledim.

Bugün saat dokuz gibi geleceğini söyledi.
Tanrı korusun onu yolu boyunca, ilerlediği.

Andrei Voznesenski

Balık Kavağa Çıkınca

Sizi artık sevmeyeceğim güzel hanımefendi
İki Pazar günü, ardı ardına gelse de aynı haftada,
birden bire açsa güller, açsa güller her bir tarafta,
bir kara tavuğun yumurtaları kadar mavi renkteki.

Evler dikili durursa bacaların üzerinde,
bir fare başlarsa hoş bir şekilde şakımaya,
sosisli sandviç yemeye çalışırsa sahibini,
ancak o vakit düşünürüm seninle evlenmeyi.

Andrei Voznesenski

Tacizler Ödüller

bir şair hoşnutsuz olamaz,
ihtiyacı yoktur ödüllere ve üne.
bir yıldızı yerleştiremezsiniz,
siyah ya da altın bir çerçevenin içine.

bir yıldızı öldüremezsiniz
değerli bir taş, bir ödül ya da benzerleriyle
bir yalakanın çıkardığı fırtınaya katlanacaksa da
yas tutar onun yeteri kadar kudretli olmamasına

müzik ve ilhamdır asıl olan
ne şöhrettir ne de taciz etmek onu.
en büyük güçleri dünyanın gözden düşer,
şairler onları geri çevirdiğinde.

upas

upas.evvel.org

İstanbul, 2018